SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta (verojaosto 4.10.2022)

Hallituksen esityksen mukaan biokaasun lämmitys- ja työkonekäytölle asetettaisiin minimiverotaso. Ehdotettu verotaso ei ole suuri, ja VM:n laskelmien mukaan se nostaisi lämmitysbiokaasun hintaa ainoastaan prosentin. Oleellisempaa on kuitenkin huomata, että biokaasun verotukseen esitetään jo toista suurta veromuutosta alle vuoden sisään. Nyt lausuntokierroksella oleva esitys on vaikutuksiltaan laaja, sillä se koskee arviomme mukaan reilua 60 prosenttia biokaasun tuotannosta ja lähes 80 prosenttia biokaasun tuottajista.

Energiaveroratkaisut ovat tärkeä asia biokaasusektorille, sillä verotuskysymykset ovat olleet epäselviä jo pidemmän aikaan ja laitosinvestoinnin kannattavuustason saavuttaminen on edelleen vaikeaa. Kuten perustelumuistiossa todetaan, niin tilanne on yritysten oikeusturvan kannalta ollut huono jo vuosituhannen alkupuolelta lähtien. Biokaasun verotuksen epäselvä tilanne on hidastanut investointeja niin tuotannon kuin käytön osalta.

Suomessa biokaasun verottomuus on ollut keskeisin biokaasun käytön edistämiskeino vuoteen 2022 asti, kunnes liikennebiokaasu otettiin mukaan biopolttoaineiden jakeluvelvoitteeseen. Tässä yhteydessä liikennebiokaasulle tuli vero ja biokaasun lämmitys- ja työkonekäytön verottomuutta päätettiin jatkaa.

Muutosehdotus energiaverotusta koskevan lainsäädäntöön, pykälä 21 (sähköverolaki)

Minimiverotason käyttöönotto on hyväksyttävissä, jos näin voidaan taata biokaasun lämmitys- ja teollisuuskäytölle kohtuullinen verotuskohtelu keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä sekä voidaan välttää veroetujen takaisin perintä.

Esitämme, että biokaasun lämmityskäytön verotuksen soveltamisala rajataan huolellisesti lakimuutoksen negatiivisten vaikutusten minimoimiseksi biokaasun kannattavuuden näkökulmasta. Arviomme mukaan lakimuutoksen vaikutukset toimijoihin on puutteellisesti arvioitu, sillä tarkastelu painottuu nyt biometaania kaasuverkkoon syöttäviin toimijoihin. Nämä toimijat kilpailevat suoraan maakaasun kanssa. Arviomme mukaan kaikki nykyisistä toimijoista ei kuitenkaan varsinaisesti kilpaile maakaasun kanssa, vaan enemminkin muiden käyttövoimaratkaisuiden kanssa ja toisaalta rajatussa toimintaympäristössä (huomattava osa energiaa on ns. omakäyttöä, teollinen symbioosi).

Täten esitämme, että lakiin sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta ja sen 21§:ään (verottomuus ja huoltovarmuusmaksuttomuus) lisätään seuraavat:

- Biokaasua, jota käytetään lämmöntuotannossa biokaasulaitoksella (omakäyttöbiokaasu)

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

- Biokaasu, joka on soihdutettu biokaasulaitoksen toiminnan ylläpitämiseksi ja haitallisten ympäristövaikutusten syntymisen estämiseksi
- Kaatopaikkakaasut.

On tärkeää, että tämän lakimuutoksen yhteydessä annetaan selkeät signaalit myös biokaasun ja biometaanin verotuksen osalta pidemmälle aikavälille. Tästä olisi hyvä saada selkeä kirjaus myös perustelumuistioon.

Lisäksi esitämme, että kesäkuussa 2022 julkaistussa energiaverotusohjeessa annettuihin biokaasun energiaverotuksen soveltamislinjauksiin ei tehdä muutoksia. Biokaasun kannattavuuden näkökulmasta keskeisimmät asiat ovat kestävyysjärjestelmävaatimusten soveltaminen biokaasun veroedun saamiseksi alle 2 megawatin lämpöä tuottavilta biokaasulaitoksilta sekä biokaasun tuotannon olevan oikeutettu hyödyntämään teollisuuden alempaa sähköveroluokkaa.

Biokaasuinvestointien edellytyksenä on ennakoitavissa oleva toimintaympäristö ja järkevä verotus

Biokaasutoimialan yritysten tilanne on taloudellisten tunnuslukujen valossa erittäin heikko toimialan mikroyritysten osalta, ja pk-yritysten osalta enintään tyydyttävä. Biokaasusektorin investoinnit ovat olleet viimeisen kymmenen vuoden aikana suhteellisen vähäisiä, vaikka saatavilla on ollut investointitukea, verottomuusetu ja raaka-ainetta riittäisi tuotannon moninkertaistamiseen. Biokaasutoimialan nettoinvestoinnit ovat olleet vuosittain (vuosina 2013–2020) yhteensä 0,9 miljoonasta eurosta 16,7 miljoonaan euroon. Vuodesta 2021 alkaen investoinnit ovat lisääntyneet maatilojen biokaasulaitosten ja biojätteen käsittelylaitosten (biometaani) osalta, mutta edelleen suunnitelmat isompien biometaanin tuotantolaitosinvestointien (erityisesti maatalouden jätteet, tähteet ja lanta) osalta odottavat realisoitumista.

Biokaasulaitosten investointien takaisinmaksuaika on tyypillisesti varsin pitkä, mistä syystä toimintaympäristön ennakoitavuus on erityisen tärkeää. Maakaasun hintaloikasta huolimatta biokaasusektorin investointeja ei vieläkään ole helppo saada kannattaviksi. Tämä johtuu rajusti nousseista laitoksen investointi- ja operointikustannuksista sekä kuljetuskustannuksista. Tammi-syyskuussa 2022 investoinnit eivät ole vieläkään lähteneet liikkeelle suhteessa raaka-ainepotentiaaliin ja kysynnän kasvuennusteisiin sekä annettuihin investointi-ilmoituksiin.

Suurin pullonkaula biokaasusektorin kasvun synnyttämiseksi on epävarmuus biokaasun ja biometaanin kysynnästä. Biokaasusektoria vaivaa edelleen muna-kana-ongelma. Jos ei ole tarjontaa, niin ei synny myöskään kysyntää ja toisin päin. Biokaasun käyttö vaatii investointeja myös käyttöpäässä, olipa sitten kyse ajoneuvo-, lämmitys- tai työkonekäytöstä. Ongelma ratkaisemiseksi investointituet jakeluinfraan,

ajoneuvojen hankintatuet ja erityisesti kannustavat verotusratkaisut ovat erittäin tärkeitä. Useimmiten investointeja vaaditaan myös biokaasun teollisuuskäytössä, mikäli sillä korvataan jotain muuta kuin maakaasua. Käyttäjäpäässä päätökseen vaikuttaa myös oletus polttoaineen tulevasta hintakehityksestä.

Biokaasun verotuksen epävarmuus, nyt lähes puolivuosittain muutoksessa oleva verotuspolitiikka, ei tee biokaasusta houkuttelevaa vaihtoehtoa teollisuusasiakkaan silmissä. Esimerkiksi elintarviketeollisuuden piirissä on energiakriisin seurauksena lähdetty korvaamaan maakaasua kevyellä polttoöljyllä ja nestekaasulla. Biokaasua ei teollisuudessa ja työkonekäytössä tällä hetkellä pidetä varteenotettavana ratkaisuna sen tarjonnan puutteen sekä tulevaisuuden saatavuuteen ja hintatasoon liittyvien epävarmuuksien vuoksi. Valitettavasti kaavailut verotuksen muuttamisesta eivät vahvista biokaasun asemia.

Myös ketterillä verotusratkaisuilla voidaan lisätä uusiutuvien kaasujen käyttöä teollisuudessa. Nyt jakeluverkon piirissä tuotetun biokaasun veroetua ei voi siirtää jakeluverkon ulkopuolelle, vaikka kaasumarkkinoiden näkökulmasta ja tuottajan kestävyysjärjestelmän osalta tämä olisi täysin mahdollista. Nykyinen verotusratkaisu ei kannusta synnyttämään tuotantoa jakeluverkon piiriin, mikä rajoittaa kaasuinfrastruktuurin kehittymistä Suomessa.

Lisätiedot:

Anna Virolainen-Hynnä, Toiminnanjohtaja, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi